

María Eugenia Rodríguez Palop

Madrilgo Carlos III. Unibertsitatea. Eurodiputata (2019-2024)

Eskuin muturra erraz iristeko moduko erresistentzia gisa aurkeztu da, erraza baina sendoa, oligarkia politikoen eta elite ekonomikoen hondamenen aurka. Hamarkada hauetako neoliberalismo globalizatzailearen kontraesanen eta alderdi kontserbadore, sozialdemokrata eta sozioiberalen eta mundializazio finantzarioaren eta kapital espekulatiboaren arteko konbenientziaren fruituetako bat da. Bere programa aski ezaguna da gaur egun: atzera-egite nazionala, ordena eta segurtasuna, zigor-erreakzioa, militarismoa, xenofobia, aporofobia, homofobia, misoginia... Iraultza konformista horrek, faktore ideologikoez gain, bizipen-erroa eta ainguratze enpiriko nabaria ere baditu: deserrotze esperientzia, desintegrazio soziala eta gehiengo sozialek jasan duten indarkeria instituzionalizatua; batez ere urte hauetan, baliabide gutxiko benetako egoerarekin eta horiek esku gutxitan biltzearekin konbinatuta.

Eskuin muturrak jakin izan du bere burua galtzailatzat hartu dutenen amorrua eta erresumina bideratzen, baita galtzeko zerbait zutenen beldurra ere. Hala eta guztiz ere, bere ibilbidean erakargarriena ez da emozio negatibo horiek mobilizatzea, baizik eta nolabaiteko imajinarioa berrezartzea eta, aringarririk gabe, zatika dezakeen guztiarekin aurrez aurre jartzea. Eta ibilbide horretan feminismoa haustura- eta ezegonkortze-iturri gisa aurkezten da, besteak beste feminismoak familia heteronormatiboa irudikatzen duen zelula banaezina zatitu eta galbideratzen duelako. Puntu honetan, eskuin muturraren antifeminismoa pentsamendu kontserbadore eta erreakzionario batean oinarritzen da, hein handi batean, elizekin duen aliantzatik eratorritakoa; izan ere, haren diskurtso politikoak

Eskuin muturrak jakin izan du bere burua galtzailatzat hartu dutenen amorrua eta erresumina bideratzen, baita galtzeko zerbait zutenen beldurra ere. Hala eta guztiz ere, bere ibilbidean erakargarriena ez da emozio negatibo horiek mobilizatzea, baizik eta nolabaiteko imajinarioa berrezartzea eta, aringarririk gabe, zatika dezakeen guztiarekin aurrez aurre jartzea. Eta ibilbide horretan feminismoa haustura- eta ezegonkortze-iturri gisa aurkezten da, besteak beste feminismoak familia heteronormatiboa irudikatzen duen zelula banaezina zatitu eta galbideratzen duelako.

eta artikulazio juridikoak moral puritano baten beso armatu gisa funtzionatzen dute. Bolsonarok Brasilgo mendekosteekin duen konplizitatea paradigmatikoa da zentzu horretan, Legea eta Justizia (Pis) alderdiarena edo Voxena Eliza katolikoarekin den bezala.

Erligio-hezkuntzaren eta sexu-aniztasunaren kriminalizazioaren aldeko apustua (edo «genero-ideologia» deiturikoa), besteak beste, emakumeen mendekotasuna eta amore ematea, lan-merkatutik kanporatzea eta familia-etxera itzultzea lortzera bideratuta daude. «Genero-ideologia» «ideologia negatiboa» da; izan ere, Segatok dioten bezala, ez du maskulinitatearen agindua betetzen. «Maskulinitatearen agindua hausteak jabeen mundua mehatxatzen du, behatza zaurian jartzen du, jabegoaren, jaurerriaren mundua ugaltzeko lekuan [...]».²

1. Testu hau «La extrema derecha y el antifeminismo en Europa: ideas clave» azterlanerako erabili zen artikularen bertsio murriztua da; Europako Ezkerra talde parlamentarioaren babesa izan zuen eta Fundación de Estudios de Espacio Público fundazioak argitaratu zuen: https://espacio-publico.com/wp-content/uploads/2021/12/Resumen-Ejecutivo-Antifeminismo-y-extrema-derecha_PDF.pdf.

2. <https://www.dw.com/es/cunde-la-alarma-ante-la-posibilidad-del-fin-del-orden-patriarcal-dijo-rita-segato-a-dw/a-56809492>.

Edozein bertsiotan, eskuin muturrak politika natalisten amalgama bat eskatzen du, aurrekontu baztertzaila eta nazionalistekin konektatua. Amalgama horrek azaltzen du, adibidez, indarkeria matxisten aurrean mantendu egin den jarrera. Emakumeen aurkako indarkeria ez da existitzen, ez du generorik edo ez du kausa estrukturalik, salaketak faltsuak dira, arreterakundeak benetako biktimei ezer ekartzen ez dieten txosnak dira eta seme-alabak ama manipulatzailen biktimak dira. Salatzen denean, kanpotarrak kriminalizatzeko bakarrik egiten da, batez ere musulmanak, migrazio-legeriaren gehiegizko malgutasunari esker sartu baitira herrialdean. Baiezta da indarkeriaren jatorria «kontrolrik gabeko migrazio-fluxuak» direla, eta atzeritarrek egiten dituztela feminizidio eta bortxaketa gehienak; Izan ere, eskuin muturrak amatasuna eta bizitza profesionala uztartzeko zailtasunak aipatzen dituenean, emakume nazionalak defendatzeko baino ez du egiten, horiek erabiltzen baitira defizit demografikoa arintzeko, biztanleria migratzailean oinarritutako birjarpena saihesteko eta balio kristauak mantentzen direla ziurtatzeko.

Egia esan, indarkeria matxistak daudela etengabe ukatzeak ondorio hilgarriak ditu milioika emakumerentzat. Margaret Atwoodek *Neskamearen ipuina* lanean esan zuen bezala, «ezin da konfiantzarik izan esaldi honetan: «Hau ezin da hemen gertatu». Egoera jakin batzuetan, edozer gauza gerta daiteke edonon». Beti da posible atzera egitea. Bikotekidea edo bikotekide ohia erasotzaile posibletzat jotzen duen genero-indarkeriak eta sexu- eta ugalketa-eskubideek (zehazki, abortatzeko eskubidea edo ezkontza homosexuala) familia heteronormatiboarentzako triada suntsitzailea osatzen dute. Feminismoaren deabrutzea, beraz, bere pisuagatik erortzen da³.

Eskuin muturrak feminismoari buruz duen ikuspegia

Esan liteke eskuin muturrak feminismoari buruz duen ikuspegia feminismo «liberalarekin», feminismoaren bertsio klasikoena eta hedatuena denarekin, identifikatzen dela ia erabat; izan ere, amaren eta emaztearen rol konbentzionaletatik emakumea askatzea, berez, zatikatzailetzat

Beharrak, banaka sentitzen diren arren, eraikuntza sozialak eta historikoak dira beti, zalantzarik gabe, baina horrek ez du esan nahi historiaren ausazko fruitu direnik, ezta boteretik bertatik egiten den manipulazioaren produktuak ere. Eskuin muturrarentzat, feminismoa menderatze-modu bat da, premiak sortzen (asmatzen) dituen, premia horiek ez dauden lekuan; hau da, feminismoa matxismoa bezain alienatzailea da, eta emakumeak ere menpean hartzen ditu: familiaren desalienak merkatura alienatzeko, identitate, deserrotze, bakardade eta zorigaiztoko arazoak sortuz.

eta banatzailetzat jotzen da. Emakumearen emantzipazioa, hemen, bere merkantilizazioarekin eta feminismoarekin identifikatzen da, «enpresa» jarrera autoekintzailearekin, emakumea esparru publiko-merkatura bultzatzen duena eta espazio pribatu-familia nukleoari eragiten ez diona.

Beraz, feminismoa ez-familia da, familia-esentziak (edo aberriak) bereiztea, emakumeak maskulinizatzea, emakumeei tradizionalki esleitutako rola kentzea eta «genero-estereotipoak» amaitzea sustatzen duen prozesua. Beraz, «generoarena» egia ezkututzen eta desitxuratzen duen «ideologia» bat da, benetan garena. Biologikoki eta sozialki garena. Beraz, emakume izatearen «natura» aldatzen du. Ordena horretan, izaki anatomiko, sozial eta juridikoaren arteko identifikazio akritikoa eskatzen duen «izakia». Kontua ez da norbaitek izan nahi edo izan behar duena, baizik eta bat norbait dena eta izan behar duena, hemen izatea eta izan beharra plano beraren zati direla kontuan hartuz, ez bakarrik banandu ezin diren puntu batean, baizik eta kontzeptualki bereizi ezin diren puntu batean. Izatea esentzia (natura) eta iraupena (egonkortasun soziala eta historikoa) da, eta den guztiak izan behar du eta izaten jarraitu behar du. Erraza da. Zuzenbide Naturalaren eta «falazia naturalista» deitu izan denaren kontuak. Antifeminismoa (eskuin muturrak planteatzen duen gehiena bezala) esparru naturalista eta aurreilustratu horretan mugitzen da. Jakina, hortik dator, oraingoz, «nahiari», «nahi izateari» lotutako «askatasuna» ukatzea, «libertinaje» gisa ulertuta, baina ez bakarrik. «Askatasuna» ere ukatzen da, hau da, «autodeterminazioa»; hots, mundua «beharretik» askatzeko prozesua.

3. <https://www.elsaltodiario.com/opinion/el-rayo-que-no-cesa>.

«Ama eta emaztea izatea» da izan daitekeen gauza bakarra, eta zeregin hori izatea da benetan aske egiten dituen, hori baita desalienatuta dauden rol bakarra, non «emakume» gisa lider izan daitezkeen, gizonak alde batera utzita. Beste edozein aukera bere askatasun naturalari uko egitea da, eta, beraz, ez da emantzipazioa, baizik eta merkantilizazioa, gizonezkoen erresumari atxikitzea, asegabetasuna (izakia ez baita kontsumitzen) eta botereak sozialki sortutako beharren erresumaren mende egotea. Hortaz, feminismoak emakumeak merkatura ateratzera bultzatzen dituen, emakumeak esklabo bihurtzen ditu. Patriarkatua ez dago feministek uste duten tokian, beste leku batean baizik; hain zuzen ere, feministak zuzentzen diren lekuan.

Beharrak, banaka sentitzen diren arren, eraikuntza sozialak eta historikoak dira beti, zalantzarik gabe, baina horrek ez du esan nahi historiaren ausazko fruitu direnik, ezta boteretik bertatik egiten den manipulazioaren produktuak ere. Eskuin muturrarentzat, feminismoa menderatze-modu bat da, premiak sortzen (asmatzen) dituen, premia horiek ez dauden lekuan; hau da, feminismoa matxismoa bezain alienatzailea da, eta emakumeak ere menpean hartzen ditu: familiaren desalienak merkatura alienatzeko, identitate, deserrotze, bakardade eta zorigaitzoko arazoak sortuz.

Hau da, sexu-aukerak ezin dira aukeratu (Foucaultek uste zuen bezala) eta binarismoa nahitaezkoa da. Binarismoa ez da soilik emakumeak eta gizonak, letra larri, desberdinak direla, baizik eta bigarrenak beti lehenengoak menperatu, menderatu eta menderatuko dituztela, bizitzako arlo guztietan, etxean izan ezik, non emakumeei rol sozial eta politikoki garrantzitsua ematen zaien. «Ama eta emaztea izatea» da izan daitekeen gauza bakarra, eta zeregin hori izatea da benetan aske egiten dituen, hori baita desalienatuta dauden rol bakarra, non «emakume» gisa lider izan daitezkeen, gizonak alde batera utzita. Beste edozein aukera bere askatasun naturalari uko egitea

da, eta, beraz, ez da emantzipazioa, baizik eta merkantilizazioa, gizonezkoen erresumari atxikitzea, asegabetasuna (izakia ez baita kontsumitzen) eta botereak sozialki sortutako beharren erresumaren mende egotea. Hortaz, feminismoak emakumeak merkatura ateratzera bultzatzen dituen, emakumeak esklabo bihurtzen ditu. Patriarkatua ez dago feministek uste duten tokian, beste leku batean baizik; hain zuzen ere, feministak zuzentzen diren lekuan.

Gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna ezinezkoa izateaz gain, desiragarria ere ez da, klase sozial edo nazional desberdinei gertatzen zaien bezala. Eskuin muturra klasista eta xenofobia da, baina ez bakarrik aporofobiagatik edo xenofobiagatik, baizik eta onartzen delako desberdintasuna datu bat dela eta beti egon direla eta egongo direla «goi mailako» izakiak, berez artaldera zuzentzera deituak. Eta lider natural horiek gizakiak, aberatsak eta nazionalak dira. Zergatik? Historiak erakusten duelako haiek direla hoberen egin dutenak. Bere arrakasta sozialak bere merituek berresten ditu, bere merituek bere bertuteak berresten dituzte, eta bere bertuteek bere gaitasun naturalak berresten dituzte. Argudio horren muinean, aringarriak gabeko kontzesioa dago meritukratikako sozietatei dagokienez; hori bai, ez enpresa- eta merkataritza-arrakastetan oinarritutako estilo «liberalean», baizik eta estilo «kontserbadorean», esentzia naturalen mantentze inperituan (dena eta izan behar duena beti izan delako). Feministek nahi dutena oihukatu ahal izango dute, baina bide batez marxismoa edo multikulturalismoa daude. Ezerk eta inork ez du aldatuko historiako gurpil harrapariak emakumeentzat, pobreentzat eta atzerritarrentzat idatzi duen patua.

Feminismoa eskuin muturraren aurkako antidotoa al da?

Onartuz gero antidoto bat dela beste baten ondorio kaltegarriak indargabetzen dituen substantzia, galdetu daiteke ea feminismo «liberala» edo «berdintasunaren feminismoa» delakoa berez ager daitekeen antidoto gisa eskuin muturraren aurrean. Ez dut asmorik aurrekontuak aztertze, ezta kritikatzeko ere, baizik eta alternatiba eraginkor gisa zein neurritan aurkez daitekeen planteatzeko.

Feminismo horrek sexu-ezberdintasuna ukatzen du diskriminazio-iturri delako, eta «feminismotik diferentziazat» bereizten da. Feminismoak balio positiboa aitortzen dio sexu-ezberdintasunari, emakumeen esperientzian oinarritzen den errealitate historiko gisa ulertuta (ez esentzian). Jakina, hurbilketa hori oso sinplifikatua da, baina nire helburua, berriz diot, eskuin muturraren aurkako borrokan zein feminismo den «eraginkorrena» adieraztea da, eta gauza gutxi batzuk argi daudela iruditzen zait.

Ezin zaio eskuin muturrari aurre egin merkantilizazioa emantzipazioarekin identifikatuz, hau da, feminismo «enpresarial» klasista eta elitista batekin, zeinarentzat aukera-berdintasuna gizon eta emakumeak menderatzean parekatzea baita. Jarrera horrek ez digu balio, eskuin muturrak baieztatu nahi duena partzialki berresten duelako: feminismoak emakumeak sumisioaren eta beharraren erresumara eramaten ditu, beren leku «naturaletik», familiarenetik (ona eta bidezkoa definizioz), desalienatzen dituelako, merkatura alienatzeko. Badakit familia ez dela feminismo «liberalarentzat» leku «naturala», ezta, nahitaez, atsegina ere (nahiz eta batzuetan akritikoki onartu den), baina jarrera horiek indartu egiten dute axiomaren bigarren zatia, eta horrek ezgaitu egiten ditu eskuin muturrari eraginkortasunez aurre egiteko.

Lehenik eta behin, logika merkatoria bizitza ezagutzen dugun bezala krisian jarri duen metaketaren logika kapitalista delako. Amaia Pérez Orozcok behin baino gehiagotan esan duen bezala, merkatoriaren logika eta bizitzaren logika bateraezinak dira, eta bizitza ikusezinen eremura mugatzeko euren artean dagoen tentsioa ezkutatzen denean bakarrik dirudite bateragarriak. Bizitza ikusezin bihurtzen denean, zaintzak ikusezin bihurtzen dira eta emakumeei ezkutatzen zaizkie, haiek arduratzen baitira haietaz. Prozesu horrek arrakasta badu, kapitalismoak produkzio- eta ugalketa-arloen artean sortu duen tentsioa kapitalistek xurgatzen dutelako da, eta feminismo liberalak esparru hori indartzen du azkenean.

Bigarrenik, berdintasunaren feminismoa defendatzen duen banaketa publiko-pribatuak, edo deitu nahi diogun moduan (orain horrek ez dauka garrantzirik), merkatuaren arrazionaltasunak zeharkatutako espazio publikoa okupatzen dutenei soilik eskubideak aitortzea errazten duelako. Banaketa publiko-pribatu zurrinak arlo pribatuaren gutxiagotzea eskatzen du,

Eskuin muturrari aurre egin nahi badiogu, ezin gara % 1eko feminismora mugatu (lobista, enpresariala eta instituzionala), lider izateko borondatea duten emakume aberatsentzat. Kristalezko sabaiak apurtu behar dira, zalantzarik gabe, baina helburu hori ezin da bakarra izan, ez baita bereziki baliagarria eskuin muturraren antifeminismoari aurre egiteko. Gurea ezin da meritokrazia faltsuaren feminismoa izan, patriarkatuak elite baten parte izateko eskatzen dituen baldintza formalak betetzen dituzten emakume bakanen bizimodua erlatiboki aldatzen duen iraultza. Eta «erlatiboki» diot, askatasuna ez delako kontratu baten sinadurarekin hasten eta amaitzen, eta kontratu horren baldintzen gaineko kontrolik ez dagoelako.

eskubideen mundura eremu publikotik bakarrik iristen den neurrian; ekoizpen-locusetik, «lanetik» eta kontsumotik bereizi ezin den herritar batetik. Arazoa da ez litzatekeela saiatu behar emakumeak merkatura sar daitezen bultzatzen (ia beti, eskulan merke eta malgu gisa) eta balio-aldaketa bat sustatzen, «langileak» herritar gisa aitortuko dituenak, «lanik egiten ez dutenak» alde batera utzita. Eskuin muturrari aurre egin nahi badiogu, ezin gara % 1eko feminismora mugatu (lobista, enpresariala eta instituzionala), lider izateko borondatea duten emakume aberatsentzat. Kristalezko sabaiak apurtu behar dira, zalantzarik gabe, baina helburu hori ezin da bakarra izan, ez baita bereziki baliagarria eskuin muturraren antifeminismoari aurre egiteko. Gurea ezin da meritokrazia faltsuaren feminismoa izan, patriarkatuak elite baten parte izateko eskatzen dituen baldintza formalak betetzen dituzten emakume bakanen bizimodua erlatiboki aldatzen duen iraultza. Eta «erlatiboki» diot, askatasuna ez delako kontratu baten sinadurarekin hasten eta amaitzen, eta kontratu horren baldintzen gaineko kontrolik ez dagoelako.

Hirugarrenik, diru-sarrera monetarioen eta jabetza pribatuaren ardatzari buruzko autonomiaren eta mendekotasunaren arteko dikotomia antolatutak (feminismo liberala ere ardatz horretan oinarritzen da) eragotzi egiten du interdependentzia soziala

Indarkeria matxista egiturazko arazoa bada, ezin da soilik delitugilearen edo biktimaren irudian zentratu. Ez dut esaten zigortu behar ez denik, zigorra aplikatu behar dela diot kontuan hartuta delitua ez dela patologia indibidual baten emaitza (hori ere egon daiteke), harreman patriarkalen sare sakon baten emaitza baizik; eta hori da, hain zuzen ere, desagerrarazi behar den sarea. Egiturazko arazoak ukatzeak, ezkutatzek edo minimizatzeak erraztu egiten du eskuin muturra bultzatzen duen kriminalizazioa eta jazarpen fokalizatua

aitortzea, eta gutxietsi egiten du jada existitzen den eta emakumeek sostengatzen duten zainketa-sarea. Dikotomia horrekin, emakumeei mesede txikia egiteaz gain, eskuin muturraren oinarri den esparru kontzeptuala indartzen da.

Laugarrenik, ezin gara egokitu egiturazko arazoak indibidualizatzen dituen eta emakumeok jasaten dugun hertsadura sozialaren enfasia ahultzen duen feminismora. Adibidez, erasotzaile jakin bat kriminalizatzea eta zigortzea bilatzen denean, erreferentzia emakumea «klase gisa» izateari utzi eta «ni» besterik ez da, emakumea «biktima» gisa. Zigorren bidez bakarrik babesten gaituztenean, zatitu, despolitizatu eta talde gisa babesik gabe uzten gaituzte. Programa politiko-ekonomiko birbanatzaile batetik, indarkerien inguruko agenda sozial zabalago batetik eta justizia penalean soilik zentratuta dagoen lege-proiektu batek oso irismen mugatua du, statu quo-a berresten du eta sistemaren dinamika utilitaristak elikatzen baititu.

Egia da, eskubidepatriarkal baten aurrean, emakumeen babesak tratu berezia behar duela, baina tratu hori ezin da kriminalizazio zabalago batera mugatu. Plan sozial bat behar da, eta, gainera, zigor- eta espetxe-sistema bat eskatzen du, inolako erreserbarik gabe prebentzio-politikak barne hartuko dituen. Zuzenbidea konbentzimendu-, burokrazia- eta indarkeria-konbinazio bitxia da, baina funtzionatzeko, ordena, segurtasuna eta justizia sortzeko, konbinazio horrek orekatua izan behar du. Zigorrak ez du ezertarako balio zigorraren zentzua ulertzen ez bada. Indarkeria matxista egiturazko arazoa bada, ezin da soilik

delitugilearen edo biktimaren irudian zentratu. Ez dut esaten zigortu behar ez denik, zigorra aplikatu behar dela diot kontuan hartuta delitua ez dela patologia indibidual baten emaitza (hori ere egon daiteke), harreman patriarkalen sare sakon baten emaitza baizik; eta hori da, hain zuzen ere, desagerrarazi behar den sarea. Egiturazko arazoak ukatzeak, ezkutatzek edo minimizatzeak erraztu egiten du eskuin muturra bultzatzen duen kriminalizazioa eta jazarpen fokalizatua.

Harremanen feminismoa

Hasieran, aipatu dut eskuin muturra gizarte gehiengoek, bereziki urte hauetan, jasan duten deserrotze, desgizarteratze eta indarkeria instituzionalizatuaren esperientzian oinarritzen zela, eta beren burua galtzailatzat hartu dutenen amorrua eta erresumina bideratu dituela, baita zerbait galtzeko zutenen izua ere. Bakardadearen eta beldurraren aurrean, galdutako mundu baten berrezarpena eskaini du; mundu komun eta partekatu bat, ez etorkizunera begiratzen duena, baizik eta iraganera, gaur egun azpiratua eta aizundua den naturaren erresumara.

Bada, hori horrela bada, argi dago desberdintasunaren feminismoa, doitu eta zuzendua, bakarrik dagoela eskuin muturrak emakumeen bizitzan izan dezakeen eragina arintzeko, haien propagandari aurre egiteko eta erresistentzia eraginkorra artikulatzeko moduan. Doitu eta zuzendua, harremanen bertsioan izan dezakeelako ibilbide luzeena. Uler dezagun. Marea feministak onartu egin du deskribatu berri dudan diagnostikoa, baina, eskuin muturrak ez bezala, amorrua eta beldurra erabat kontrako zeinua duen erantzun batera bideratzea lortu du. Harremaneko feminismoa giza material berarekin mugitzen da, baina esperientziaren semantika erabat desberdin batera joz, eskuin muturra eragin duen zaurgarritasun eta mendekotasun kontzientzia berak bere mugak eraisteko ondo trabatutako ehun bat aurkitu baitu hemen.

Bat. Harremanetako feminismo horrek bere egiten du bakardadearen, zatiketaren eta politika neoliberalen ekarri diguten hutsunearen aurreko beldurraren arrazionaltasuna. Barne hartzen ditu emakumeok jasaten ditugun indarkeria sistemakoak. Sare eta lotura komunitarioen beharra onartzen du. Ez du

desberdintasuna datu gisa onartzen, ezta batzuen eta besteen arteko nagusitasuna ere; izan ere, gizonen, aberatsen eta nazionalen arrakastak ez ditu haien gaitasunak berresten, baizik eta berekoikeriaren eta gutziaren froga da. Zaintzaren eta afektuen iraultzari balioa ematen dion ohiko iruditeria aldarrikatzen du, baina ez da familia patriarkalean zentratzen, zaintza ez baitu biologiatik edo amatasunetik (benetakoa edo potentziala) eratorritako zorigaiztoko patutzat hartzen.

Bi. Indarkeria sistemikoa eta baliabideen eskasia jabeen, aberatsen eta espekulatzailen gutziaren ondorio denez, feminismo hori jabetza-gabeziaren, pribatizazioen eta eskuin muturrak bultzatzen duen aberastasun berriaren aurka dago. Halaber, arruntaren iruditeriatik egituratzen da, nahiz eta emakumeen bizitzari eta biziraupenari eustea ondasun komun/ publikoen eta haien kudeaketa partekatua, ekitatiboa eta jasangarria errazten duten harreman-praktiken mende dagoela jabetzen den.

Hiru. Onartzen da arrazoi onak daudela beldur izateko, baina ez pobreaki, pobrezia baizik, ez atzerriari, erbesteari baizik, ez migratzaileei, prekarietateari eta aire zabalarri baizik. Hau da, aberats gutxiei izan behar diegu beldur, eta ez baldresei. Hain zuzen ere, gutxiaren beldur delako, eta ez askoren beldur, eliteen eta gutxiengo baztertzailen beldur delako, feminismo horrek gogor eusten dio Estatu polizialak, militarismoak, arrazakeria instituzionalak eta kolonialismoak ordezkatzeko duten gure zaurgarritasunaren harrapaketa sekuritarioari; eskuin muturrak berak sortzen eta/edo zabaltzen dituen larrialdien aurrean aktibatzen duen boterearen erreakzio punitibistei.

Lau. Eta arrazoi horregatik beragatik, feministen babeslekua ezin da izan banderen abertzaletasuna marrazten duen nazio komunitate itxi, baztertzaille eta kanporatzaile abstraktu eta fantasiako hori, baizik eta eguneroko elkarreragin-bizipenak, harreman afektiboak eta emakumeek lantzen dituzten loturak. Hau da, komunitate politiko bateko kide izatea, bertsio feminista honetan, partekatutako jarduerak eta esperientziak baldintzatzen dute. Horregatik, beti integratzaileagoa da auzotasunaren espedientea herritarrena baino. Gure artean dagoen «ona» da garrantzitsuena, Marina Garcés parafraseatuz, begirada fokalizatu batetik (zehatza-partikularra) eta panoramiko batetik (abstrakto-unibertsala) ikusi

Eskuin muturraren pribatizazio eta erauzketa politikak klasismoaren eta supremazismoaren epitomea dira, eta, beste behin ere batzuen eta besteen arteko nagusitasun naturaletik eta historikotik eta naturarekiko erabateko nagusitasunetik abiatuta azaltzen dira. Harremanen feminismoak, aldiz, bere gain hartzen ditu ekodependentzia, bizitzari eusteko naturarekiko dugun mendekotasuna eta minak gizakiak ez diren animaliekiko erantzukizunak artikulatzeko duen garrantzia. Zibilizazioa ez da azpiratzea eta men egitea, erantzukizunaren kultura gizakiaz kanpoko eremura ere zabaldu behar da.

ezin diren zainketa-sareak, baizik eta askatasunez lotutako begi «inplikaturik». Kontua da norberaren eskubideak planteatzea, harreman-ondasunei eta loturei balio politikoa emango dien «zaintzaren etika» baten esparruan.

Bost. Harremanetako feminismoa antikapitalista eta antiproduktibista da. Kapitalismoa ahalik eta etekinik handiena denbora laburrenean eta ahalik eta kosturik txikienarekin lortzean oinarritzen da; modu mugagabeen hazteko kostuak kanporatuz, sortzen dituen zorrak beste batzuek ordain ditzaten. Helburua da jabetza pribatu sakralizatu eta ukiezin baten babespean ohikoa dena bereganatzea eta berrjabetzea, ahulenak eta, bereziki, emakumeak, aprioristikoki, sistematik kanpo uzten dituenak. Jabetza pribatua ez bada politikoa, aurrepolitikoa baizik; balio morala badu, eta ez instrumentala, ez dago arrazoirik bere funtzio sozialaz eta onura publikoaz hitz egiteko. Emakumeek bat egin behar dute aberastasuna birbanatzera bideratzen diren eta biziraupenerako eskubidearen lehentasuna jabetzarako eskubidearen gainetik defendatzen duten politika komunekin.

Eskuin muturraren pribatizazio eta erauzketa politikak klasismoaren eta supremazismoaren epitomea dira, eta, beste behin ere batzuen eta besteen arteko nagusitasun naturaletik eta historikotik eta naturarekiko erabateko nagusitasunetik abiatuta azaltzen dira. Harremanen feminismoak, aldiz, bere gain hartzen ditu ekodependentzia, bizitzari eusteko

naturarekiko dugun mendekotasuna eta minak gizakiak ez diren animaliekiko erantzukizunak artikulatzeko duen garrantzia. Zibilizazioa ez da azpiratzea eta men egitea, erantzukizunaren kultura gizakiaz kanpoko eremura ere zabaldu behar da.

Gorputza gudu-zelai eta zaintza-objektu gisa

Azken batean, besteen aurkako askatasuna, niaren autoestimu harroa, autokontzientzia, autoerrekonozimendua, immunitatea eta autosufizientzia mitifikatzen dutenen aurka, harremanen feminismoak kutsatzea, ukitzea, bestea aitortzea eta zu-a eraikitzea planteatzen du. Eskuin muturrak sustatzen duen harresien politikaren eta talde-isolamenduaren aurrean, harremanen feminismoak bizipena, esperientzia partekatua eta gorputzen politika jarraitua areagotzen ditu.⁴

Gorputza gudu-eremu gisa, indarkeria matxisten (fisikoa, sexuala, emozionala eta ekonomikoa), feminizidioen eta indarkeria instituzionalaren objektu. Indarkeria hori areagotu egin da maskulinitatearen botere hierarkikoa mehatxatu denean. Gorputza subjektibotasun-iturri gisa. «Nire gorputza nirea da» emakumeak diskriminatzen eta zapaltzen dituen sistemaren aurkako oihu bat da, eta «nire gorputza ni naiz» esan nahi du, ez naiz nire gorputzetik bereizteko modukoa, gorputzaren eta niaren arteko harremana ezin baita ulertu indibidualismo posesiboaren ondaregakoan. Gorputza zaintza-objektu gisa, zaintzeko betebeharra (zibilitatearen betebehara publikoa) eta zaintzeko eta zainduak izateko eskubidea eskatzen duena.

Interdependentziak agerian uzten du emakumeen garrantzia, produkzio-sistemaren eta ugalketa-sistemaren arteko lotura, ordaindutako eta ordaindu gabeko lana, eta, azken batean, «lantzat» hartzen duguna birdefinitzeko beharra. Amonen eta emakume migratzaileen garrantzia ere azpimarratzen du: zainketak belaunaldi batzuetatik beste batzuetara aldatzea, denboraren mugak gainditzen dituen, eta zaintza-kate globala, espaziokoak gainditzen dituen, nazionalitaterik edo estaturik ez duelako. Emakumeen eskuen joko horretan ez dago gizonik, ezta erakunderik ere.

Azkenik, behar den gorputza, ekosistemaren mende dagoena, eta produktibismoak eta kontsumismoak desegiten dituzten baliabide naturalak. Ekomendekotasunak gogorarazten digu zibilizazio-kolapsoa egoismoarekin, indibidualismoarekin, nartzisismoarekin, aurrerapen linealarekin eta hazkunde infinituarekin lotutako balio maskulinoen kolapsoa ere badela, eta horiei erantzuten diela gure zibilizazioak.

Eskuin muturrak komunaren imajinario erreakzionario eta baztertzailerik gabeko iraganeko enklabe seguruetara itzultzean datza: familia, eliza, klasea, estatua, nazioa eta jabetza pribatua. Harreman-feminismoak zainketa-komunitate askoz zabalago eta inklusiboagoa eskatzen du, botereak erakunde horiei eman dien erabilera irauliz eta sentitutako gorputzasuna araugintzaren logika abstraktuan txertatuz. ■

4. <https://ctxt.es/es/20190306/Firmas/24814/Maria-Eugenia-Rodriguez-Palop-extracto-revolucion-feminista-y-politicas-de-lo-comun-extrema-derecha.htm>.